

UNELE PROVOCĂRI LEGATE DE PRODUCȚIA, CIRCULAȚIA ȘI COMERCIALIZAREA SUPLIMENTELOR ALIMENTARE

Olga CERNELEV¹, Radu RUSU¹

¹Departamentul Medicina Preventivă, Școala Doctorală USMF "Nicolae Testemițanu", Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Olga Cernelev, olga.cernelev@usmf.md

Rezumat. În ultima perioadă, suplimentele alimentare au devenit o componentă importantă a nutriției umane. Cu toate acestea, există o serie de provocări legate de consumul abuziv și necontrolat pe întregul Mapamond. Articolul de față prezintă unele repere care impun o atitudine riguroasă față de reglementarea producției, circulației și a comercializării suplimentelor alimentare atât pe piața internațională, cât și pe piața Republicii Moldova.

Cuvinte cheie: suplimente alimentare, sănătate, provocări, reglementare

Introducere

Suplimentele alimentare au început să fie consumate pe larg odată cu recunoașterea importanței și a rolului nutriției pentru menținerea unei stări de sănătate armonioase. În general, termenul de „supliment alimentar” este relativ nou și a fost introdus în ultimele decenii ale secolului al XX-lea.

Datele internaționale relevă faptul că, în SUA circa 40,6% din persoane consumă suplimente alimentare în comparație cu Uniunea Europeană – 30,8% și Asia – 29,5%. Printre cele mai populare suplimente alimentare se evidențiază: vitamina C (74,7%), vitamina D (58,2%), complexul de multivitamine (34,2%), zinc (19,7%), probiotice (13,4%) și propolis (11,1%) [1].

Totodată, rezultatele studiului desfășurat de Asociația Europeană “Food Supplements Europe” în 2022, denotă următoarele. Circa 88% din europeni au folosit la un moment dat în viață suplimentele alimentare. Printre cele mai consumate suplimente alimentare s-au evidențiat: vitamina D (76%), vitamina C (36%), magneziu (33%), multivitamine sau minerale (29%) [2].

Este important de conștientizat faptul că, suplimentele alimentare sunt consumate de către un număr mare de populație de pe întregul Mapamond, ceea ce face acest subiect să devină unul actual și prioritar pe agenda politică, încât aceste produse pot aduce atât beneficii, cât și prejudicii pentru starea de sănătate a unui individ în cazul unui consum neadecvat, fără consultația unui medic specialist.

Repere privind documentele de politici

Reglementarea producției, circulației și a comercializării suplimentelor alimentare are menirea de a oferi protecție legală consumatorilor și standardizare prin impunerea unor norme și reguli.

La nivel național au fost aprobate o serie de acte legislative și normative privind suplimentele alimentare comercializate. Acestea s-au bazat pe transpunerile legislative ale Uniunii Europene, fiind reglementate treptat.

Printre documentele de politici privind suplimentele alimentare se regăsesc: Regulamentul sanitar privind suplimentele alimentare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 538/2009 care include toate suplimentele alimentare, precum și anumite cerințe, în special cu privire la informațiile privind etichetarea acestor produse; Legea nr. 306/2018 care specifică cerințele de reglementare, înregistrare, monitorizare și supraveghere a suplimentelor alimentare; Legea 279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare, etc.

Suplimentele alimentare comercializate pe piața Republicii Moldova, trebuie, să respecte normele Uniunii Europene, specificate în Directiva 2002/46/CE a Parlamentului și Consiliului din 10 iulie 2002 cu modificările ulterioare prin Directiva 2006/37/CE a Comisiei din 30 martie 2006; Regulamentul (CE) nr. 1137/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2008; Regulamentul (CE) 1170/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009; Regulamentul (UE) NR. 1161/2011 al Comisiei din 14 noiembrie 2011; Regulamentul (UE) NR. 119/2014 al Comisiei din 7 februarie 2014; Regulamentul (UE) 2015/414 al Comisiei din 12 martie 2015; Regulamentul (UE) 2017/1203 al Comisiei din 5 iulie 2017; Regulamentul (UE) 2021/418 al Comisiei din 9 martie 2021 [6].

Reglementarea producției, circulației și comercializării în diferite țări

Problema suplimentelor alimentare este legată de procesul de reglementare a producției, circulației și comercializării în diferite țări de pe întregul Mapamond. Astfel, cadrul legal aplicat acestor produse variază de la o țară la alta: Noua Zeelandă, Australia, SUA, Asia, țările din Uniunea Europeană, etc. [3, 4]. Această situație poate afecta domeniul legat de siguranța alimentară încât unele state controlează mai frecvent suplimentele alimentare, garantând faptul că aceste produse respectă standardele de siguranță și sunt inofensive, pe când alte țări nu oferă această protecție consumatorilor.

Documentele de politici aprobate în Uniunea Europeană urmăresc să asigure siguranța suplimentelor alimentare și o etichetare adecvată. În acestea, sunt specificate nivelurile maxime și minime ale substanțelor constituente în suplimentele alimentare, în special a vitaminelor și mineralelor, iar Agenția Europeană pentru Medicamente este responsabilă de evaluarea siguranței și eficacității preparatelor pe bază de plante atunci când sunt utilizate ca medicamente [5, 6, 7].

În Canada, suplimentele alimentare sunt reglementate de Direcția pentru produse de sănătate naturale și fără prescripție medicală (NNHPD). În aceste condiții, toate produsele și producătorii trebuie să aibă licență, cu excepția cazului în care produsele sunt fabricate de către practicieni din domeniul sănătății care compun produse pe bază individuală pentru pacienții lor sau de către vânzătorii cu amănuntul de produse naturale pentru sănătate [8, 9].

În China, există un organ de reglementare și control al suplimentelor alimentare sub denumirea de Administrația Chinei pentru Alimente și Medicamente (CFDA). Această autoritate, este responsabilă pentru procesele de înregistrare și notificare, crearea unui catalog de ingrediente pentru alimente sănătoase și etichetare. Pentru a fi comercializat legal în China, fiecare supliment alimentar trebuie să obțină un Certificat de Aprobare a Alimentelor Sănătate de la CFDA, care indică faptul că guvernul chinez este responsabil de siguranța produsului. [10, 11]

În aceste condiții, cea mai bună soluție este facilitarea aplicării uniforme a legislației în contextul respectării cerințelor în materie de import.

Definirea suplimentelor alimentare

O provocare legată de suplimentele alimentare se referă la inexistența unui consens global cu privire la modul de definire a acestei categorii de produse în diferite țări: „suplimente alimentare”, „produse naturale pentru sănătate”, „alimente funcționale” sau „medicamente complementare”. Spre exemplu, melatonina în SUA este calificată ca supliment alimentar, în Canada – produs natural pentru sănătate, iar în Australia – medicament complementar [12, 13, 14].

În Japonia, China, India, Coreea de Sud, Malaezia și Singapore unde se practică medicina tradițională sau fitomedicina, suplimentele alimentare poartă denumirea de „suplimente botanice”. În plus, aceste țări sunt un mare producător și exportator de frunze, condimente, ierburi, flori, etc. în întreaga lume. Astfel, regiunea Asiei reprezintă o piață promițătoare pentru suplimentele alimentare datorită sporirii gradului de interes și conștientizare a consumatorilor privind propria stare de sănătate [15, 16].

În acest context, suplimentele alimentare trebuie să fie achiziționate din locuri specializate și să fie evitate comenzile online. În cele mai multe cazuri, produsele comercializate pe internet nu corespund prevederilor legale și nu sunt supuse unei certificări din partea autorităților competente.

Consumul necontrolat de suplimente alimentare

O altă provocare privind suplimentele alimentare constă în faptul că, utilizarea acestor produse și impactul acestora asupra sănătății populației este un subiect legat de o serie de opinii care deseori sunt subiective. În unele cazuri, aceste produse sunt considerate a fi medicamente încât există o bază de dovezi tradiționale sau istorice care demonstrează beneficiile acestora [17-20]. În acest sens, este important să se evite produsele prezentate ca fiind miraculoase deoarece deseori aceste mențiuni sunt false, iar termenul „natural” nu înseamnă întotdeauna „inofensiv”. Există studii internaționale care denotă efectul nociv asupra sănătății populației în cazul consumului de suplimente alimentare. Astfel, în anul 2015, circa 23000 de persoane au ajuns în situație critică din cauza efectelor adverse cauzate de suplimentele alimentare precum: durere cardiacă, palpitații, slăbiciune, vertigo, vomă, etc. [21] Rezultatele altui studiu au demonstrat că suplimentele alimentare pe bază de plante, pot induce apariția bolilor renale [22].

În aceste condiții, citirea etichetei și consultarea unui medic specialist poate contribui semnificativ la prevenirea apariției riscurilor pentru sănătatea consumatorilor de suplimente alimentare.

Concluzii

Prioritizarea subiectului legat de consumul de suplimente alimentare este necesară pentru asigurarea protecției consumatorilor, iar implicarea părților interesate este crucială în cazul prezenței acestor provocări severe și persistente. În acest sens, este necesară o atitudine riguroasă față de reglementarea producției, circulației și a comercializării acestora atât pe piața internațională, cât și pe piața Republicii Moldova.

Referințe

1. [AYSIN, E., URHAN, M.](#) Dramatic Increase in Dietary Supplement Use During Covid-19. In: Current Developments in Nutrition. 2021, vol.5(2), pp. 207, https://doi.org/10.1093/cdn/nzab029_008
2. Revista politici de sănătate: Disponibil: <https://www.politicidesanatate.ro/romanii-iau-intre-3-si-4-suplimente-alimentare-anual/>
3. [RANJANI, R. Starr.](#) Too Little, Too Late: Ineffective Regulation of Dietary Supplements in the United States. In: [Am J Public Health](#). 2015, vol.105(3), pp. 478–485. doi: [10.2105/AJPH.2014.302348](https://doi.org/10.2105/AJPH.2014.302348)
4. COLIN, W., BINNS, Mi Kyung Lee, ANDY, H. Lee1 Problems and Prospects: Public Health Regulation of Dietary. In: Annual Review of Public Health, vol. 39, pp. 403-420
5. EFSA. Botanicals. Disponibil: <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/botanicals>
6. Directiva UE 2002/46/EC 10 June 2002 on the approximation of the laws of the Member States relating to food supplements
7. European Medicines Agency. Herbal medicinal products: scientific guidelines. Disponibil: <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/research-development/scientific-guidelines/multidisciplinary/herbal-medicinal-products-scientific-guidelines>
8. Government of Canada. Natural health products. Disponibil: <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-health-products/natural-non-prescription.html>
9. [JOB, K. M., KIANG, Tony K. L., CONSTANCE, Jonathan E., SHERWIN, Catherine M. T., ENIOUTINA, Elena, Yu.](#) Herbal medicines: challenges in the modern world. Part 4. Canada and United States. In: Expert Rev Clin Pharmacol. 2016, vol.9(12), pp. 1597-1609. doi: [10.1080/17512433.2016.1238762](https://doi.org/10.1080/17512433.2016.1238762)
10. Significant Changes of China Health Food Regulation System. Disponibil: <https://www.cirs-group.com/en/food/12-significant-changes-of-china-health-food-regulation-system>

11. TANG, [Li](#), LEE, [Andy H.](#), BINNS, [Colin W.](#), HUI, [Yer Van](#), YAU, [Kelvin K. W.](#) Consumption of Chinese herbal medicines during pregnancy and postpartum: A prospective cohort study in China. In: *Midwifery*, 2016 Mar; vol.34, pp. 205-210. doi: 10.1016/j.midw.2015.11.010.
12. SAVAGE, [Rosemary A.](#), NOWERA, [Z.](#), SANDESH, [Y.](#), MILLER, [John-Mark M.](#) In: *StatPearls* [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing. 2022 Jan. 2022 Aug 8.
13. KENNAWAY, [David J.](#) What do we really know about the safety and efficacy of melatonin for sleep disorders? In: *Curr Med Res Opin* 2022, vol. 38(2), pp. 211-227. doi: 10.1080/03007995.2021.2000714.
14. International Expert Opinions and Recommendations on the Use of Melatonin in the Treatment of Insomnia and Circadian Sleep Disturbances in Adult Neuropsychiatric Disorders. Disponibil: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8222620/>
15. Asia Pacific Botanical Supplements Market Size, Share & Industry Trends Analysis Report By Source, By Form, By Application, By Distribution Channel (Online and Offline), By Country and Growth Forecast, 2022-2028. Disponibil: <https://www.researchandmarkets.com/reports/5600810/asia-pacific-botanical-supplements-market-size>
16. PARVEEN, [A.](#), PARVEEN, [B.](#), PARVEEN [1 Rabea](#),¹ and [Sayeed Ahmad](#). Challenges and guidelines for clinical trial of herbal drugs. In: *J Pharm Bioallied Sci.* 2015 Oct-Dec; vol. 7(4), pp. 329–333. doi: [10.4103/0975-7406.168035](https://doi.org/10.4103/0975-7406.168035)
17. Traditional Chinese Medicine: What You Need To Know. Disponibil: <https://www.nccih.nih.gov/health/traditional-chinese-medicine-what-you-need-to-know>
18. BHUSHAN, [P.](#), DNYANESHWAR, [W.](#), PUSHANGADAN, [P.](#), BHATT [N.](#) Ayurveda and Traditional Chinese Medicine: A Comparative Overview. In: *Evid Based Complement Alternat Med.* 2005 Dec; vol. 2(4), pp. 465–473. doi: [10.1093/ecam/neh140](https://doi.org/10.1093/ecam/neh140)
19. DUBEY, [N. K.](#), KUMAR, [R.](#), TRIPATHI, [P.](#) Global promotion of herbal medicine: India's opportunity. In: *Current Science* [Vol. 86, No. 1 \(10 January 2004\)](#), pp. 37-41
20. [D S Fabricant 1](#), [N R Farnsworth](#). The value of plants used in traditional medicine for drug discovery. In: *Environ Health Perspect* 2001 Mar;109 Suppl 1(Suppl 1), pp.69-75.
21. Emergency Department Visits for Adverse Events Related to Dietary Supplements: Disponibil: <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/nejmsa1504267>
22. GRUBBS, [V.](#), PLANTINGA, [Laura C.](#), TUOT, [D. S.](#), HEDGEMAN, [E.](#), SARAN, [R.](#), SAYDAH, [Sh.](#), ROLKA, [D.](#), POWE, [Neil R.](#) and Centers for Disease Control and Prevention CKD Surveillance Team. Americans' Use of Dietary Supplements That Are Potentially Harmful in CKD. In: *Am J Kidney Dis.* In: *Am J Kidney Dis.* 2013 May; 61(5): 739–747. [10.1053/j.ajkd.2012.12.018](https://doi.org/10.1053/j.ajkd.2012.12.018)